

פניני הדרך היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרך היומי

יומא כא-כו | פרשת בהר - בחוקותי | גליון מס' 70

דף כא. ע

שם בפ"י המשנה ועיין בתו' שם גיטין דף ס"ח וע"ז דף כ"ג ודוק ועמ"ש הר"מ פ"ד דבית הבחירה ע"ש וישרש יעקב.

אמר רבי יהודה אמר רב כו' עומדין צפופין ומשתחוים רווחים - כתב החתם סופר עה"ת (ח"ג ע' קלא) דהנס הי' בכאן שהיו עומדים צפופים, כי מה שהי' רווחים בהשתחוין, אין זה חידוש, דכן הוא הטבע דמקום הקדושה אין החומר תופס מקום והמועט מחזיק את המרובה, אלא שמחוץ לשטח היו עומדים צפופים כדי שיקבלו שכר על זה דאגרא דכלה דוחקא (ברכות ד' ע"ב). וכיוצא בזה כתב החת"ס ג"כ בתשובתו להגרא"ז מרגליות ז"ל בעל הבית אפרים (חלק יו"ד סי' רלד) עיין שם שהביא מתשו' תשב"ץ (חלק א סוף סי' רא) דגם בזמנו נראה נס כזה בבית הכנסת שבירושלים בבואם שם בחג השבועות כל סביבותיהם, ולא צר להם. ודי' יודע כי עיני ראו בחוץ לארץ דבר זה, ולא אוכל לפרש מפני פריצי עמנו, ואם כן מאי רבותי' דעשרה נסים שנעשו "בבית המקדש", אלא הנס היו שעומדים צפופים וכו"ל עכ"ל. וכתב בס' חוט המשולש שכוונת מרן הוא על ישיבתו שבפרעשבורג שהי' צר המקום מהכיל כל כך הרבה תלמידים, ועכ"ז הי' המקום מרווח עבור כולם.

דף כב. ע

בראשונה כל מי שרוצה לתרום את המזבח תורם ובזמן שהן מרובין רצין ועולין בכבש וכו' - החקרי לב (מהדו"ב או"ח סי' צו) הביא משו"ת בית יהודה שנסאל בשנים שהיו בבית האסורים או במדבר ואין להם רק כזית מצה בצמצום מי הוא הקודם לאכילה ולקיום מצוות מצה, והבית יהודה פשט ממשנתינו דכל הקודם את חברו זכה וכדתנן דבתחילה כל הקודם את חברו בד' אמות זכה בתרומת הדשן, וה"נ לענין זכייה במצוות מצה.

והחקרי לב השיג עליו דלאחר שתיקנו פיים משום שראו דעל ידי מה דאמרינן כל הקודם זוכה הדבר מביא לידי סכנה, א"כ ה"נ באכילת מצה שהיא חובה על כל יחיד יש לחוש שיבואו לאינצויי, וע"כ הדין נותן לעשות פיים וכמו שפייסו בסוף בתרומת הדשן. ועיין בשערי תשובה או"ח סי' תפב.

בזמן שהם שווים הממונה אומר להם הצביעו-המגן אברהם (או"ח סי' קלב סי' ב) דן לגבי מה שהי' רגילים לגבי אמירת קדיש (שהיו נוהגים שרק אחד הי' אומר קדיש, ואם היו כמה חיובים באותו מידה, היו מפילין גורל ביניהם), שאם היו ה' אנשים שהפילו גורל עפ"י שמות ויצאו שלשה מהגורל אבל שנים הן ששמותיהם שווים. אז אין אומרים שרק אותם שנים יפילו עכשיו גורל ביניהם, אלא מתבטל כל הגורל וכולם מטילין גורל מחדש.

והביא ראי' לזה מהא דאמרינן הכא דבתרומת הדשן היו רצין ועולין לכבש וכל הקודם לד' אמות זכה, ואם היו שנים שווים באותן ד' אמות לא אמרינן שרק אלו השנים יצביעו, אלא הממונה אומר לכולם שיצביעו, כמש"כ רש"י והרע"ב, הרי דאם צריכין להטיל גורל, אז מטילין כבר על כולם.

באליהו רבא (שם סק"ט) דחה ראיית המגן אברהם, עפ"י מה שכתב בתוס' יום טוב כאן דלא הי' שייך לעשות גורל רק בשנים, דכין דישנו רק שנים אם כן לא שייך להטיל בזה גורל, דאם הממונה ירצה בהראשון אז יחשוב על מספר

עוד נציין שבחיי הגר"ח (סטנסיל סי' תכט) חקר בהא דאיתא הכא בשעה שהיו ישראל עולין לרגל כו' ומשתחוים רווחים, באיזו השתחואה מדובר כאן, והביא מהגר"א דמדכתוב גבי ביכורים והשתחווית, ילפינן שכל הנכנס לעזרה בעי השתחואה, ואין זו דין דוקא ברגלים. וזהו ביאור התפלה: ושם נעלה ונראה לפניך להשתחוות בשלש פעמי רגלינו, שהוא מדין הכניסה למקדש, שכל הבא לעזרה חייב להשתחוות.

חמשה דברים שהיו בין מקדש ראשון למקדש שני, ואלו הן: ארון וכפורת וכרובים, אש, ושכינה, ורוח הקודש, ואורים ותומים - כתב החיד"א בספרו פתח עינים: ראיתי בליקוטי רב בצלאל כ"י מצאתי בשם הרמב"ם דבר נאות כי שמות השבטים לא נכתבו על האבנים ע"י אדם אלא ע"י מעשה שמים ולכן חסרו בבית שני דאי הוו ע"י אדם א"כ אמאי לא חזרו וכתבו ע"י אדם אלא ודאי דהוו ע"י מעשה שמים עכ"ל וק"ק דמפורש בשילהי סוטה וגיטין פרק מי שאחזו דהיו שמות השבטים כתובים ע"י שמיר וכן מוכח מהר"מ עצמו

שהוא נפרד, ואם ירצה לזכות להשני, יחשוב על מספר שהוא זוג. ולפ"ז אם הי' שלשה שרצו והי' בשווה מטילין גורל רק ביניהם, ולא נתבטל כל הגורל.

אולם המחצית השקל יישב ראיית המגן אברהם, דעל גוף דינא דמתני' תיקשי למה תקנו שכולם יצביעו, עדיף הו"ל לתקן שרק אותם שנים יצביעו, ושלא הממונה יחשוב המספר, אלא אחר יחשוב המספר והממונה לא ידע איזה (עיין שם שכן הוא באמת דעת הרמב"ן והריטב"א), אלא ע"כ שאם מטילין גורל צריכין להטיל גורל בין כולם.

בשו"ת שבות יעקב (או"ח ח"ג סי' כד) דחה ראי' המגן אברהם, דהתם בקדיש כיון דהשאר נדחו כבר על ידי גורל, למה יעשו גורל עליהם שוב, שהרי כבר נדחו מזה, אולם הכא דהשאר נדחו ע"י הריצה של אלו, אם כן כיון שעכשיו עושין גורל שוב הדרין לדינא דשאר עבודות דזוכין ע"י גורלות ומטילין גורל לכולם. וכעין זה כתב בשו"ת מעיל צדקה (סי' י) לחלוק על המגן אברהם, דשנים אלו שזוכין ע"י המרוצה, אין זו זכי' גמורה, לכן מטילין גורל בין כולם, משא"כ התם בקדיש שזכו הם ע"י גורל, אין לדחותם שוב להטיל גורל גם על השאר.

עוד נציין שבשו"ת מהר"ש ענגיל (ח"ב סי' כ"ו) נשאל ע"ד כמה שותפים שקנו ביחד כמה אתרוגים בשותפות ונמצא אתרוג א' מובחר מאוד, ועשו גורל ויצאו שני אנשים ששמותם שווים, אם נתבטל כל הגורל, או שרק ביניהם מטילין גורל. וכתב די"ל דאף דלכאורה הכא הוי כמו בקדיש דלדעת המעיל צדקה כיון שזכו הם בגורל, שוב אין להכניס השאר בגורל, אולם לגבי קנין מצאנו בחו"מ סי' קעג מחלוקת בזה אם גורל עושה קנין או לא, ולהסוברים דאינו עושה קנין א"כ צריך להכליל כולם בגורל החדש, עיין שם מה שהאריך בזה אם י"ל קים לי עיין שם. ועיין עוד בשדי חמד מערכת ג אות יד בשם שו"ת בר לואי.

☞ דף כב: ☞

כל המונה את ישראל עובר בלאו וכו' - היערות דבש (ח"א דרוש ב) מבאר בטעם האיסור למנות את ישראל, דהעולם נדון אחר רוב, וכלל ישראל רובם כשרים הם, וכשהוא מונה כל א' וא' הוי הרי נפרד א' מהשני, ומי הוא הגבר אשר יהי טהור לב לזכות בעיני ד', ולכן ח"ו יצא הקצף כמו שאירע בימי דוד.

ובס' בתורת העולה להרמ"א (ח"ג פרק פא) ביאר טעם האיסור למנות את ישראל, דכתיב בברכת השי"ת לאברהם (בראשית יג סז) שזרעו יהי כעפר הארץ אשר לא ימנה, וכן בברכת יעקב נאמר (בראשית לב יב) ושמתני את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרוב. ועל ידי שהוא מונה את ישראל, מראה שהוא מוציא אותם מכלל הברכה שלא יספר מרוב, והתיקון לזה ע"י מגפה, שאז שוב לא נודע מספר הנשואים בחיים.

☞ דף כג: ☞

כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר כנחש כו- ביאור נפלא ביאר היערות דבש (ח"א דרוש טו) שכתב דאיתא בשם

הרבי ר' העשיל, בדמיון שבין תלמיד חכם לנחש הוא, דאמרינן בערכין (טו ע"ב) על הפסוק הישוך נחש בלי לחש, דהנחש אינו נהנה בנשיכתו, דהכל אצלו טעם עפר, אלא הוא נושך בשליחותו של מקום, שלוחשים לו באזנו, וכיוצא בו צריך להיות נקימתו ונטירתו של הת"ח, בלי הנאה, מבלי נגיע' עצמית, רק בשליחותו של מקום, כדי שלא יהי' כבוד התורה מונחת בעלבון בקרן זוית.

בשו"ת הריב"ש (סי' רכ) הביא מהראב"ד דהא דאמרינן בקידושין (לב א) דהרב שמחל על כבודו אין כבודו מחול היינו דוקא על דברים שנוהגים בו בכבוד, כגון לעמוד מפניו וכיוצא"ב יכול למחול, אבל על בזיונו אינו יכול למחול, ואדרבה אסור לו למחול כי התורה מתבזית בכך, ומטעם זה אמרו כאן שת"ח צריך להיות נוקם ונוטר כנחש עיין שם עוד.

☞ דף כג: ☞

ועוד בגדים שנשתמשת בהן קדושה חמורה תשתמש בהן לקדושה קלה - הט"ז (או"ח סי' קנד ס"ק ז) כתב לחדש דהא דאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה, היינו דוקא אם עדיין ראוי הוא להשתמש בו בקדושתו החמורה, אבל אם אינו ראוי להשתמש בו בקדושתו החמורה, והנדון הוא או להשתמש בו קדושה קלה או לגנוזה, עדיף להשתמש בו בקדושה קלה, דלגנוזה הוי טפי בזיון. ולכן כתב דאחר גזירת ת"ח ות"ט שנחברו הקהלות וכשהתאספו יחד עשו ארון הקודש קטן שלכשירחיב להם ד' יעשו ארון הקודש גדול בכבוד וכראוי, מותר אח"כ להשתמש בארון הקודש הקטן לשים בתוכו ספרים, דזה עדיף משתשאר פנוי.

ותמה עליו בבכור שור (מגילה כו ב) מסוגיין דהכא דאמרינן דבגדי כהונה ראויין עוד לכהן גדול, גם לכהן הדיוט אסורין דהוי הורדה מקדושה חמורה לקדושה קלה, ולדעת הט"ז הרי עדיף להשתמש בהן לקדושה קלה מלגנוזה.

בשו"ת מחנה חיים (ח"א סי' נה) כתב לתרץ, דהט"ז איירי דוקא בתשמישי קדושה, משא"כ בבגדי כהונה שהם גוף הקדושה, מודה הט"ז דאסור להורידן לקדושה קלה אף שאין להן תשמיש אחר.

והביאור לזה כתב בשו"ת שבט הלוי (חלק א סי' ל) עפ"י מה שדן בשו"ת חתם וספר (או"ח סי' לח) דיש לומר דקדושת תשמישי קדושה אינו אלא דרבנן, ובזה ס"ל להט"ז דמותר להורידן לקדושה קלה אם אינן ראויין לקדושתן החמורה, משא"כ בגוף הקדושה דקדושתה מה"ת. ועוד כתב לבאר דתשמישי קדושה, אפי"ן אם קדושתן היא מה"ת, מ"מ אין זה אלא מחמת שהם נטפלים ומסונפים להקדושה, וכיון דאזלא לה ההשתמשות של הקדושה החמורה, בטלה קדושתה מה"ת, ולכן מותר להורידה לקדושה קלה, משא"כ בגוף הקדושה, שאינה בטלה קדושתה עולמית, יודה הט"ז דאסור להורידה לקדושה קלה אלא צריך לגנוזה.

דף כה. ☞

אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד - הנה בילקוט תהלים (רמז תש"ו) על הפסוק אחת שאלתי מאת ד' אותה אבקש שבתי בבית ד' וגו' איתא: אמר ר' אבא בר כהנא מלכות שאל. וצ"ב היכן זה מרומז בקרא.

ואמר הגאון ר' יצחק ירוחם דיסקין ז"ל (הובא במרגלית הים סנהדרין דף קא ע"ב) דמדאמר "שבתי" בבית ד'. והלא אין ישיבה אלא למלכות בית דוד בלבד, הרי מכאן מוכח שביקש על מלכות.

דף כה: ☞

מחתה איצטריכא ליה כו' ומעתרא - כתב הרש"ש דמשמע להדיא דמחתה ג"כ מעשרת וכ"ה בירושלמי אר"ח וכן למחתה (פי' היו ג"כ חדשים) אר"י מתניתא אמרה כן מי שזכה בקטורת אומר לזה שעל ימינו אף את למחתה נמצאתה אומר ב' כהנים היו מתברכין בכל פעם כ"ה הגירסא בירושלמי שלפנינו וכן העתיק המלחמות ודלא כמו שהעתיק התו"ט מתברכין בכל יום וכן בקה"ע וגו' זו הטענתו להתו"ח וכתב מש"כ ע"ש. וכן הת"י כתבו לקמן (כו ב) בד"ה דלא כראב"י בסופו דהירושלמי סובר דמחתה ג"כ מעשרת ע"ש. ע"כ. וכן נקיט התו"ט (יזמא פ"ב מ"ב), אך ראה בתוספות חדשים דלא ס"ל הכי. וע"ע גבורת ארי (יזמא כו:).

דף כו. ☞

תנא מעולם לא שנה בה אדם - ולכאורה קשה דא"כ כה"ג אמאי שנה בה טובא ותירץ השפ"א דכה"ג שאני דכיון דאית ביה דינא דצריך להיות עשיר ומגדלין אותו משל אחיו הרי שכל אחיו רוצין בעשירותו וזה טובת כולם לכן שונה בה דמרצון כולם הוא.

ובהערות הגר"ש אלישיב כתב ליישב דכל האי מילתא בקטורת דכיון דמעשרת לא שנה בה אדם, שייך הכל בענין שעבודתו שייך לכל הכהנים א"כ כשבאים לעשות סדר בעבודה וחלקו למשמרות כל סדר העבודה מ"מ האי מילתא דקטורת חלקוהו בצורה שלא יהא הפסד לשום כהן ומשו"ה קבעו שלא ישנה בה אדם כיון דמעשרת. וזה הכל כיון דעבודה זו שייך לכל הכהנים אבל לגבי כה"ג כשרצה לעבוד [או ביה"כ] הרי גילתה התורה דיש לו זכות בעבודה והוא עבודה עם זכויותיו שלו א"כ מאן יכול להפקיע זכותיה דכהן מיניה כיון דשלו הוא וודאי זכותו בו.

ולפי"ז נתבאר לעיל מש"כ הרמ"א לגבי סנדקאות [יור"ד רסח יא] דכל סנדק הוה כמקטיר קטורת ולכן נוהגין שלא ליתן שני ילדים לבעל ברית אחד כדאמרינן גבי קטורת חדשים לקטורת דנראה דטעם זה לרווחא דמילתא הוא ואין זה עיקר הטעם דכיון דזכותו של אב הוא למול הבן א"כ זכות הסנדקאות דידיה הוא ויכול ליתנו למי שרוצה ומקטורת ליכא שום ראייה דשייך הוא לכל הכהנים ועיקר המנהג מקורו כש"כ הגר"א ע"ע צוואת ר"י החסיד. ודו"ק.

בגדים שבישל בהם קדירה - כתב החשוקי חמד לחקור חקירה מעניינת והוא: שאלה. עני מרוד שיש לו כסף לקנות לחג או חולצה חדשה או יין לקידוש, מה יקנה?

תשובה. כתב בספר בן יהודע במסכת שבת (דף קיד ע"א) מנין לשינוי בגדים מן התורה? שנאמר: "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים", ועפ"ז יש חיוב מדאורייתא להחליף בגדיו לכבוד שבת. ויעוין במסכת יומא דף כג ע"ב בגדים שבישל בהן קדרה לרבו לא יזווג בהן כוס לרבו. ולמרות שיש לימוד אחר שממנו לומדים שיש חיוב להחליף בגדים לכבוד שבת, ממה שנאמר "וכבדתו", שלא יהיה מלבשו בשבת כמלבושו של חול, בכל זאת צריך גם את הלימוד מופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים. וצריך להבין מאי נפקא מינה מהיכן למדים זאת?

ומבאר הבן יהודע כי הפסוק "וכבדתו", הוא מהנביאים, משא"כ הפסוק "ופשט את בגדיו..." הוא פסוק מן התורה. ומוסיף הבן יהודע וכותב: שיהיה נפק"מ לשאלה ששאלנו. אם נאמר שחיוב החלפת בגדים הוא מדאורייתא שנאמר: "ופשט הכהן..." ברור שקניית החולצה קודמת, וקידוש יעשה על פת. משא"כ אם הלימוד הוא מפסוק: "וכבדתו", הרי שקניית החולצה שווה במעלתה לקניית היין ששניהם מדרבנן.

יש עוד סברא להעדיף קניית חולצה מקניית יין, היות ומצוות קידוש היא רק "מצווה לשעתה", ומצוות החלפת הבגדים היא "מצווה המתמשכת", על פני כל השבת.

דף כז: ☞

הדלקה לאו עבודה היא - כתב החיד"א בספרו פתח עינים: כתבו תוספות ישנים תימה לה"ר יוסף כיון דהדלקה לאו עבודה היא אמאי כתיב בה כהן דכתיב דבר אל אהרן ואל בניו בהעלותך את הנרות עכ"ל ובליקוטי רב בצלאל כ"י הקשה קושיא זו ותירץ וי"ל דעבודה היא ומיהו לא הוייא עבודה דלחייב זה הדולק הואיל ולא הוי אלא להפיס דעת אהרן שהיה מצטער דכל הנשיאים הביאו נדבתם לחנוכת המזבח והוא לא הביא ועמ"ש הריטב"א בחידושו על זה.

עוד נציין שכתב הגליוני הש"ס: ע' מאירי שכ' ואעפ"י שאינה עבודה מ"מ הואיל ומעשה הצריך הוא הרי הוא מפקיע נתינת פתילה ושמן שלא ליקרא עבודה תמה עכ"ל ויש דוגמא לזה באתרוג חסר דפסולו מולקחתם לקיחה תמה ואפי' בחסר מיעוט ואף על גב דקיי"ל רובו ככולו בכל התורה ורק דבמיעוט חסר לא אמרי' רובו ככולו כמ"ש האחרונים ועכ"פ כאשר יש כל הדבר או יוצאין שפיר ברוב שבו מטעם רובו ככולו וכמ"ש בלקח טוב וא"כ הרי א"צ אל המיעוט לצאת בו כמו בהרוב וצריך רק למציאות המיעוט לא להיותו מצוה ועכ"ז אמרי' דאין הרוב תם כאשר המיעוט חסר ואף דא"צ למצוותו רק למציאותו וה"ז כהך דכאן דנתינת פתילה ושמן לא חשיבי עבודה תמה מפני צורך ההדלקה עוד ואף דאין צורך לעבודת ההדלקה דאינה עבודה ורק למציאות ההדלקה הוא דצריכין ודו"ק.

דמיונה לא איתקצאי ולא קדושת מצוה עלה, ומשו"ה היו יכולים לרגום באתרוגיהם ושפיר מוכח דהיה הניסוך בבוקר.

אמנם לפ"ז לא יהא ראייה מהא דרגמוהו אלא דניסוך המים היה בבוקר, אבל אין שום ראייה שהיה רק בבוקר ולא בערב. ולניסוך המים היה בבוקר אני כבר יודע מרישא דמתניתין ולא צריך ראייה אלא דלא היה דין בין הערבים ג"כ, וזה לא ידעינן אלא מסיפא דמתניתין, וע"כ עדיין אנו צריכים לפירש"י.

❧ דף כו. ❧

וסמך ושחט לימד על השחיטה שכשרה בזר וכו' - בגמ' ברכות (ל"א ע"ב) איתא, אר"א שמואל מורה הלכה בפני רבו היה וכו' אמר להן עלי קראו כהן ליתי ולשחוט, חזינהו שמואל דהוי מהדרי בתר כהן למישחט, אמר להם למה לכו לאהדורי בתר כהן למישחט שחיטה כשרה בזר, אייתי קמי' דעלי, א"ל מנא לך הא אמר לי מי כתיב ושחט הכהן, והקריבו הכהנים כתיב מהקרבה ואילך מצות כהונה, א"ל עלי מימר שפיר קאמר וכו'.

וסוגיא זו תמוהה לכאורה, דאיך טעה עלי הכהן גדול בדבר כזה לומר דשחיטה בעי כהן, בה בשעה שכל בר בי רב יודע שרק מקבלה ואילך מצות כהונה ושחיטה כשרה בזר.

וביאר הפנים מאירות (בהקדמה לחידושי על בבא קמא) דעלי הי' סובר דשחיטה דכשרה בזרים היא כדילפינן הכא שחיטה מסמיכה, מה סמיכה בזרים אף שחיטה בזרים, ולפ"ז ס"ל לעלי דקרבת נשים דאין נשים סומכות, שוב הדרא לכללין דהו"ל מצות כהונה, ובעי למיהדר אכהן לשחוט, וכיון שכאן חנה גמלתו לשמואל והביאה שלשה פרים, חזר אחרי כהן לשחוט, דהו"ל קרבן נשים. ולזה א"ל שמואל, דהא דשחיטה כשרה בזרים הוא משום דרק מהקרבה ואילך הוי מצות כהונה, ולפי זה בין קרבן אנשים בין קרבן נשים הוי השחיטה בזר, וקיבל עלי את דבריו.

<<<<>>>>

הודעה חשובה ודחופה

לאחר שזיכנו ה' להקים את הכולל הייחודי 'בית מדרש גבוה לכהנים' - והוא כולל ערב וכולל יום שישי לכהנים להכינם לעבודת בית מקדשנו שיבנה במהרה בימינו כרצון אדיר חפצו של מרן הח"ח זיע"א שהרבה לעורר ע"כ בספריו ובמכתביו - ואשר נוסד ע"י מאות אנשים אשר נתנו הו"ק של 10 נ"ח לקיומו והחזקתו. כעת שאיפתנו להקים 'כולל יום שלם' לכהנים, כל מי שיוכל לסייע בדבר גדול ונשגב זה למען בית ה' אלוקינו הן בעצה והן בממון שכרו רב למאוד - פנו כעת למס' הטל: 0504166339 או במייל k0504166339@gmail.com

ורגמוהו כל העם באתרוגיהן ש"מ - ופירש"י ל"ל למיתני באתרוגיהן אם לא בא ללמדנו שניסוך המים אינו אלא בשעת נטילת לולב, והקשה התו"י הרי אנשי ירושלים היו נוטלים כל היום אתרוגיהם בידיהן, א"כ מאי ראייה איכא דדוקא בבוקר דלמא ביה"ע נמי, ותירץ דמסתמא לא היו בעזרה בשעה שתמיד של ביה"ע קרב שלא היה זמן תפילה.

וכתב בהערות הגרי"ש אלישיב דלכאורה לפירש"י תקשה דאי מדייק מומאי דקתני אתרוגיהן הא כה"ג נמי איתא בקידושין [ע"ג א] דדרש ר' זירא במחזוא גר מותר בממזרת רגמוהו כולי עלמא באתרוגיהו, והתם נמי תקשה אמאי נקט אתרוגיהו ומאי קאתי לאשמועינן.

ותירץ הערול"נ בסוכה [מ"ח ב] דבסוכה איתא דאותו היום שרגמו באתרוגים את זה שניסך ברגלו, באותו זמן נפגמה קרן המזבח, והביאו בול של מלח. ופירש"י שם שנפגם ע"י אבנים שזרקו בו. ולכאורה קשה מדוע שינה רש"י מלשון הברייתא, שמדויק שבאתרוגים רגמוהו, אלא דקשיא ליה לרש"י דכיון דאתרוגים דבר רק היאך נפגם מזה המזבח, אע"כ שזרקו בו גם אבנים, ומזה נפגמה קרן המזבח. והשתא מבוארים היטב דברי רש"י הכא דס"ל לרש"י אם זרקו בו גם אבנים למה הדגיש תנא דברייתא דרגמוהו באתרוגיהן, הוה ליה להזכיר גם אבנים, שרגמו אותו בהם, אע"כ קאתי לאשמועינן דאיירי בזמן מצוות אתרוג והוא בבוקר, וזה שייך לדייק דוקא בהאי רגימה שהיתה גם של אבני. אמנם בקידושין שם ודאי הזכיר התנא אתרוגים דהתם רגמו אותו רק באתרוגים, והזכיר את מה שהיה ופשוט.

והקשה הריט"א לפירש"י ודילמא נקט אתרוגיהן שלא חשו לכבוד מצות האתרוג ורגמוהו בה, וי"ל דהא פשיטא הוא שלא צריכים לחשוש לכבוד האתרוג, דכיון שהכירו בו שהוא צדוקי זהו כבודו של אתרוג לקדש בו השם לענין זה. ולא היה בזה לאשמועינן יד. מבואר בדבריו דכבר היה על האתרוג קדושת מצוה, ואעפ"כ רגמוהו דלקדש השם ודאי מותר גם ע"י רגימת אתרוגים של מצוה.

ולולי דבריו היה נראה דהיא גופא הוה ראיית הגמ' דהוה בבוקר דלעולם אי הוה אתרוגים שכבר השתמשו בו למצוה, והוה איתקצאי למצוותן בודאי לא היו רוגמים אתרוגיהם. וכיון דחזינא דכן רגמו ע"כ דהאי ניסוך היה בוקר קודם שתנץ החמה, לאחר עלות השחר, שעדיין לא קיימו המצוה באתרוגיהן, ואף על פי שכבר יחדוהו למצוה, מ"מ הזמנה לאו מילתא הוא, וכ"ז דלא איתעבידא ביה מעשה

גליון זה יוצא לאור ע"י 'שיעור הדף היומי' בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארו 4 ביתר.

מידי ערב נמסר שיעור בצורה רהוטה ובהירה בשעה 7.00 בערב - שמעו ותחי נפשכם.

כמו"כ מתקיים שיעור 'למאחרי שבת' בביהמ"ד אהל יששכר רח' המגיד ממעזריטש 144 בשעה 10.35 בערב.

ניתן לשמוע את השיעורים בקול הלשון במס' 03-6171111 להקיש *7 ואז קוד *66339 *שלוחה 6

ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל: k0504166339@gmail.com

ניתן לקבל גם את הגליון היוצא ע"י 'בית מדרש גבוה לכהנים' ללימוד הלכות עבודת ביהמ"ק.